

Please check whether you have the right question paper.

- N.B.:** 1) **Attempt any five questions.**
2) **Figures to right indicates full marks.**

- Q1.** (a) Examine in detail the features of Enlightenment and French Revolution. (10)
(b) Elaborate on Organismic Model of Herbert Spencer. (10)
- Q.2** Write a detail note on Marx's Theory of (10)
(a) Class struggle. (10)
(b) Dialectics.
- Q3.** (a) Explain the ideas of Durkheim on Elementary Forms of Religious Life (10)
(b) Theory of Suicide. (10)
- Q4.** (a) Max Webber's Methodology and Verstehen Approach (10)
(b) Theory of Social Action. (10)
- Q5.** (a) What is Functionalism? Explain Parson's Theory of Social Action. (10)
(b) Elaborate on Merton's Middle Range Theory. (10)
- Q6.** (a) Explain the concept of Ethnomethodology and Phenomenology with (10)
Suitable example.
(b) Elaborate on the contributions of Alfred Shutz. (10)
- Q7.** (a) What is Critical Theory? Explain its tents. (10)
(b) Critique of Science and Rationality. (10)
- Q8.** (a) Antony Glidden's Theory of Re-conceptualization. (10)
(b) Theory of Structuration. (10)
- Q9.** (a) Critically evaluate the Theories of Post Modernism. (10)
(b) Michael Foucault's contribution.
- Q10.** Write short notes on (any two) (20)
a) Law of three stages.
b) Alienation.
c) Social Facts.
d) Theory of Social System.

(P.T.O)

(३ तास)

(एकूण गुण :१००)

सुचना: १)कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा .

२)उजवीकडील अंक गुण दर्शवतात.

३) मराठी माध्यमाच्या विद्यार्थ्यांनी इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पाहावी.

- प्र.१ अ) प्रबोधनकाळ आणि फ्रेंच राज्यक्रांती वैशिष्ट्ये संबंधी सविस्तर परीक्षण करा. १०
ब) हर्बर्ट स्पेन्सेरच्या सेंद्रिय प्रारूपला रेखाटा १०
- प्र.२ अ) मार्क्ससि यांच्या सिद्धांतावर टिप लिहा. १०
अ) वर्ग संघर्ष सिद्धांत. १०
ब) द्वद्वात्मक भौतिकवाद सिद्धांत.
- प्र.३. अ) डुरखाईम यांच्या धार्मिक जीवनासंबंधी विचारला स्पष्ट करा. १०
ब) डुरखाईम यांच्या आत्महत्या सिद्धांताला थोडक्यात लिहा. १०
- प्र.४ अ) मॉक्स वेबरचा पद्धतीशास्त्र आणि चल संबंधी दृष्टीकोन. १०
ब) वेबरचा सामाजिक क्रिया सिद्धांत. १०
- प्र.५ अ) प्रकार्यवाद म्हणजे काय? पार्सेन्सच्या सामाजिक क्रिया सिद्धांताला स्पष्ट करा. १०
ब) मर्टनच्या मध्यम स्तर सिद्धांताला रेखाटा. १०
- प्र.६. अ) लोकोत्तर पद्धतीशास्त्र आणि मानवीय शास्त्र या संकल्पना सोदाहरण स्पष्ट करा. १०
ब) अल्फ्रेड शुत्झ यांच्या विचार सविस्तर रेखाटा. १०
- प्र.७ अ) विवेचनात्मक सिद्धांत म्हणजे काय त्याचे घटक स्पष्ट करा. १०
ब) हेबारमासच्या चिकित्सा व तार्किकते या संकल्पना स्पष्ट करा. १०
- प्र.८ अ) अँथोनी गिडींग्जचा पुर्नसंकल्पना करणाचा सिद्धांत १०
ब) गिडींग्ज यांच्या रचनात्मक सिद्धांत. १०

(P.T.O)

- प्र.९ अ) उत्तर आधुनिकतावादी सिद्धांतांची टीकात्मक मूल्यमापन करा. १०
ब) मायकेल फुको यांचे योगदान. १०
- प्र.१० थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) : २०
अ) कॉम्टचा तीन स्तरीय अवस्थांचा सिद्धांत.
ब) मार्क्सचा परात्मकता (अलगीकरण).
क) डुरखाईमचा सामाजिक तथ्य .
ड) पारसन्सचा सामाजिक व्यवस्था.
-

T.Y.B.A.

SOCIOLOGY

SOCIOLOGY OF WORK

(PAPER-V) (08TH MAY- 2018)

Q.P. Code :37265

[Time: Three Hours]

[Marks:100]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B:

1. Attempt any 5 questions
2. All questions carry equal marks

- Q.1** With reference to sociology of work explain the following concepts:- 20
a) Types of work
b) Industry
- Q.2** Examine the preconditions and consequences of Industrialization process. 20
- Q.3** Define “Motivation”. Discuss the following theories of motivation. 20
a) Theories of McClelland and Vroom
b) Herzberg’s two factor theory
- Q.4** Define management. Explain the significance of human relations approach to management. 20
- Q.5** What is informal sector? Discuss the nature, characteristics and problems of the informal sector. 20
- Q.6** a) Explain the characteristics of agricultural labour in India. 20
b) Analyse the problems of rural indebtedness and farmers suicides in India.
- Q.7** Discuss the role, functions and problems of Trade Unions in India. 20
- Q.8** Explain the significance of collective bargaining in maintaining harmonious industrial relations. 20
- Q.9** Analyse the impact of globalization with reference to BPO’s and KPO’s. 20
- Q.10** Write short notes on **any two** of the following: 20
a) Theory X and Theory Y
b) Role of public sector in India
c) Problems and solutions of child labour
d) Post Industrialism

Please check whether you have got the right question paper.

- सूचना: १) कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा
 २) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत
 ३) मराठी माध्यमांच्या विद्यार्थ्यांनी इंग्रजी माध्यमांची प्रश्नपत्रिका अवश्य पहावी

- प्र. १ श्रमाच्या समाजशास्त्राच्या संदर्भातील खालील संकल्पना स्पष्ट करा. 20
 अ) श्रमाचे प्रकार
 ब) उद्योग
- प्र. २ औद्योगिकीकरण प्रक्रियेच्या पूर्वस्थितीचे आणि परिणामाचे परीक्षण करा. 20
- प्र. ३ प्रेरणेची व्याख्या द्या प्रेरणेच्या खालील सिद्धांतांची चर्चा करा . 20
 अ) मॅकलेल्ड आणि व्हीरुमची सिद्धांत
 ब) हर्जबर्गचा द्विघटक सिद्धांत
- प्र. ४ व्यवस्थापनाची व्याख्या द्या .व्यवस्थापनातील मानवीसंबंधचा दृष्टिकोनाचे महत्व स्पष्ट करा. 20
- प्र. ५ अनौपचारिक क्षेत्र म्हणजे काय ? अनौपचारिक क्षेत्रातील स्वरूप, वैशिष्ट्ये आणि समस्यांची चर्चा करा . 20
- प्र. ६ अ) भारतीय शेतमजुरांची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. 20
 ब) भारतीय ग्रामीण कर्जबाजारीपणा आणि शेतकऱ्यांचे आत्महत्या या समस्या विश्लेषण करा.
- प्र. ७ भारतीय कामगार संघटनेची भूमिका , कार्य आणि समस्यांची चर्चा करा. 20
- प्र. ८ औद्योगिक संबंध निर्मिती मध्ये सामुहिक कराराचे महत्व स्पष्ट करा . 20
- प्र. ९ जागतिकीकरणचा परिणाम बिपिओज आणि केपिओज च्या संदर्भासह विश्लेषण करा. 20
- प्र.१० खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा: 20
 अ) X सिद्धांत आणि Y सिद्धांत
 ब) भारतीय सार्वजनिकक्षेत्राची भूमिका
 क) बालमजुरीच्या समस्या आणि उपाय
 ड) उत्तर आधुनिकीकरण

T.Y.B.A.
SOCIOLOGY
GENDER & SOCIETY
(PAPER-VI) (11TH MAY- 2018)

Q.P. Code :37268

Please check whether you have got the right question paper.

N.b: • **For regular students 2 1/2 hours, Total Marks-80.**

1. Attempt any four questions from Q.no.1 to 8.
2. All questions carry equal marks.

• **For idol students:3 hours, Total Marks-100**

1. Attempt any 4 questions from Q No.1 to 8.
2. Answer one more question from Q No.9 to 10.
3. In all answer 5 questions.
3. All questions carry equal marks.

- Q.1** Highlight the feminist debates in the development of the following concepts: 20
a) Sexual Division of Labour
b) Identity politics
- Q.2** Explain in detail Socialist and Post modern approaches to feminism. 20
- Q.3** Discuss the role of social reformers for the empowerment of women in Indian Society. 20
- Q.4** Discuss the different types of violence faced by women in India. 20
- Q.5** What do you understand by gendered definition of work? Explain the types of women's and men's work. 20
- Q.6** Write a detailed note on sexual harassment at workplace. What provision does the law give for protection of women against sexual harassment at work place? 20
- Q.7** Explain how does law help in bringing about social change with reference to women in Indian society. 20
- Q.8** Write short notes on any two of the following: 20
a) Patriarchy
b) Feminism
c) Female foeticide and infanticide
d) Witch hunting

For IDOL students only:

- Q.9** Explain in detail liberal and radical feminism. 20
- Q.10** Write a detailed note on reservation for women in politics. 20

Please check whether you have got the right question paper.

सूचना: ● नियमित विद्यार्थ्यांसाठी: वेळ २ $\frac{1}{2}$ तास

एकूण गुण : ८०

1. प्रश्न क्र.१ ते ८ पैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.(प्रत्येकी २० गुण)

● दूर व मुक्त विद्यार्थ्यांसाठी: वेळ ३ तास

एकूण गुण : १००

1. प्रश्न क्र.१ ते ८ पैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.
2. प्र.क्र. ९-१० पैकी एक प्रश्न सोडवा.
3. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.(प्रत्येकी २० गुण)
4. मराठी माध्यमाच्या विद्यार्थ्यांनी इंग्रजी माध्यमाची प्रश्नपत्रिका अवश्य पाहावी.

- प्र. १ स्त्रीवादी विचारांच्या खालील वादविवादाच्या संकल्पना लिहा. 20
अ) लैंगिक श्रम विभाजन
ब) राजकीय अस्तीत्व
- प्र. २ समाजवादी आणि उत्तरआधुनिक स्त्रीवादी दृष्टीकोन सविस्तर स्पष्ट करा. 20
- प्र. ३ भारतीय समाजातील स्त्री कामगारांचे सामाजिक सुधारणेतील योगदानाची चर्चा करा. 20
- प्र. ४ भारतीय स्त्रियांना समोरे जावे लागणाऱ्या विविध हिंसाचार पद्धतीची चर्चा करा. 20
- प्र. ५ लिंगभेदी श्रम म्हणजे काय? स्त्री आणि पुरुष कामाच्या प्रकारांना स्पष्ट करा. 20
- प्र. ६ कामाच्या ठिकाणांची लैंगिक शोषण आणि भारतीय कायद्याने कामाच्या ठिकाणी होणाऱ्या लैंगिक शोषणापासून स्त्रियांना कोणते संरक्षण दिले आहे? 20
- प्र. ७ भारतीय समाजातील स्त्रियांच्या संदर्भात कायद्यामुळे सामाजिक परिवर्तनाला मदत होत आहे. ते स्पष्ट करा. 20
- प्र. ८ थोडक्यात टिपा लिहा.कोणत्याही दोहोवर. 20
अ) पुरुषसत्ताक ब) स्त्री पुरुष समतावाद
क) स्त्री गर्भपात ड) चेटकीन
- केवळ IDOL विद्यार्थ्यांसाठी :**
- प्र. ९ उदारमतवादी आणि मूलगामी स्त्री वादाचे सविस्तर स्पष्टीकरण करा. 20
- प्र.१० स्त्रियांसाठीच्या राजकीय आरक्षणवर सविस्तर टिप लिहा. 20

T.Y.B.A.
SOCIOLOGY
SOCIAL THEORY
(PAPER-IV) (17TH MAY- 2018)

Q.P. Code :27113

[Time: 3 Hours]

[Marks:100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B: 1. Attempt any five questions.
2. Figures to the right indicates full marks.

Q.1	a) Ideas of St.Simon.	10
	b) Law of three stages.	10
Q.2	a) Marx's theory of Alienation.	10
	b) Theory of class struggle.	10
Q.3	a) Durkheim's theory of division of labour.	10
	b) Theory of suicide.	10
Q.4	a) Weber's Methodology verstehen approach and ideal types.	10
	b) Theory of social action-power and authority.	10
Q.5	a) Merton's theory of function.	10
	b) Parson's theory of social action.	10
Q.6	a) Discuss the term Ethnomethodology and Phenomenology with relevant examples.	10
	b) Ideas of Alfred Schutz.	10
Q.7	a) Explain the tenets of critical theory.	10
	b) Hebermas critique of science and rationality.	10
Q.8	a) Gidden's theory of structuration.	10
	b) Gidden's views on reconceptualizing institutions.	10
Q.9	a) Define post-modernism. Discuss its meaning.	10
	b) Central theories and methods of Foucault.	10
Q.10	Write short notes on (any two).	20
	a) Herbert Spencer's organismic model.	
	b) Dialectical materialism.	
	c) Elementary forms of religious life.	
	d) Middle range theory.	

[वेळ: ३ तास]

[गुण:१००]

Please check whether you have got the right question paper.

- सूचना: १. कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.
२. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
३. मराठी माध्यमाच्या विद्यार्थ्यांनी इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

- प्र.१ अ)सेंट सिमाँचे विचार. १०
ब)तीन अवस्थांचा सिद्धांत. १०
- प्र.२ अ)माक्स यांची पारात्मतेची (अलगीकरणाची) संकल्पना. १०
ब)वर्ग संघर्ष सिद्धांत. १०
- प्र.३ अ)दुरखिम यांच्या श्रमविभाजन. १०
ब)आत्महत्येचा सिद्धांत. १०
- प्र.४ अ)वेबर यांच्या संशोधन पद्धतीत - व्हेस्टर्न दृष्टिकोन, आदर्श प्रारूपे. १०
ब)सामाजिक क्रिया, सत्ता आणि अधिकार. १०
- प्र.५ अ)मर्टन यांचा कार्यवादी सिद्धांत. १०
ब)परसन्स यांचा सामाजिक क्रियेचा सिद्धांत. १०
- प्र.६ अ)लोकोत्तर पद्धतीशास्त्र व मानववशीयशास्त्र या संज्ञांची सोदाहरण चर्चा करा. १०
ब)अल्फ्रेड शुट्झ यांचे शास्त्रतील योगदान. १०
- प्र.७ अ)मुल्यामापनात्मक सिद्धांताची तत्वे स्पष्ट करा. १०
ब)हेबरमास यांच्या विज्ञानाची चिकित्सा व तार्कितेसंबंधीच्या विचार. १०
- प्र.८ अ)गिडींगज यांचे संस्थांच्या पुर्नसंकल्पीकरण. १०
ब)फुको यांच्या संभाषनात्मकभरीच्या सिद्धांत. १०

Q.P. Code :27113

- प्र.९ अ) आधुनिकोत्तरवादाची व्याख्या सांगून त्याच्या अर्थाची चर्चा करा. १०
ब) फुको यांच्या संभाषणात्मकभरीच्या सिद्धांत. १०
- प्र.१० खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा. २०
अ) हर्बर्ट स्पेन्सर यांचा सेंद्रीयवादी नमुन्याचा सिद्धांत.
ब) वृद्धात्मक भौतिकवाद.
क) धार्मिक जीवनाच्या प्राथमिक पद्धती.
ड) माध्यमस्तरीय सिद्धांत.

T.Y.B.A.

SOCIOLOGY

SOCIOLOGY OF WORK

(PAPER-V) (18TH MAY- 2018)

Q.P. Code :37264

[Time: Three Hours]

[Marks:80]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B: 1. Attempt any five questions
2. All questions carry equal marks (20 marks each)

- Q.1** With reference to sociology of work explain the following concepts 20
a) Types of work
b) Attributes behavior and skills of an entrepreneur
- Q.2** Examine the preconditions and consequences of Industrialization process. 20
- Q.3** Define “Motivation” explain the following theories of motivation 20
a) Herzberg’s two factor theory
b) Maslow’s theory of Need Hierarchy
- Q.4** Define management. Write an essay on the human relations approach to management 20
- Q.5** Examine the nature and characteristics of informal sector. 20
- Q.6** Analyze the problems of agricultural labour in India with reference to rural indebtedness and farmer’s suicide 20
- Q.7** a) Define Industrial relations and explain it’s characteristics. 20
b) Discuss the machineries for the settlement of industrial disputes.
- Q.8** Elaborate on the characteristics and impact of Human Resource Management. 20
- Q.9** Explain the impact of BPO’s and KPO on society. 20
- Q.10** Write short notes on **any two** of the following 20
a) Work behavior
b) Role of private sector
c) Problems and solutions of child labour
d) Exit policy

Please check whether you have got the right question paper.

- सूचना: १) कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा
२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत
३) मराठी माध्यमांच्या विद्यार्थ्यांनी इंग्रजी माध्यमांची प्रश्नपत्रिका अवश्य पहावी

- प्र. १ श्रमाच्या समाजशास्त्राच्या संदर्भातील खालील संज्ञा स्पष्ट करा 20
अ) श्रमाचे प्रकार
ब) उद्योजकांचे गुण वर्तन आणि कौशल्य
- प्र. २ औद्योगिकीकरण प्रक्रियेच्या पूर्वस्थितीचे आणि परिणामाचे परीक्षण करा. 20
- प्र. ३ प्रेरणेची व्याख्या द्या प्रेरणेसंबंधीच्या खालील सिद्धांत स्पष्ट करा . 20
अ) हर्जबर्गचा द्विघटकीय सिद्धांत
ब) मास्लोचा गरजपूर्ती सिद्धांत
- प्र. ४ व्यवस्थापनाची व्याख्या सांगा.व्यवस्थापनाच्या मानवी संबंधच्या दृष्टिकोनावर निबंध लिहा. 20
- प्र. ५ अनौपचारिक क्षेत्राचे स्वरूप आणि वैशिष्ट्ये परीक्षण करा . 20
- प्र. ६ ग्रामीण समाजातील कर्जबाजारीपणा आणि शेतकरी आत्महत्याच्या संदर्भात भारतीय शेतमजुरांच्या समस्येचे विश्लेषण करा. 20
- प्र. ७ अ) औद्योगिक संबंधांची व्याख्या सांगून आणि त्याची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा 20
ब) औद्योगिक कलह मिटवण्यासाठी वापरण्यात येणाऱ्या यंत्रणेची चर्चा करा
- प्र. ८ मानवी संसाधन व्यवस्थापनाची वैशिष्ट्ये आणि महत्वाचे परीक्षण करा 20
- प्र. ९ सामाजिक जीवनावर बिपिओज आणि केपिओज यांचा होणाऱ्या परिणामाची परीक्षण करा. 20
- प्र.१० खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा 20
अ) श्रमाच्या ठिकाणचे वर्तन
ब) खाजगी क्षेत्राची भूमिका
क) बालकामगारांच्या समस्या आणि उपाय
ड) कामगार कपाती योजना

T.Y.B.A.

SOCIOLOGY

GENDER & SOCIETY

(PAPER-VI) (21TH MAY- 2018)

Q.P. Code :37269

Please check whether you have got the right question paper.

N.b: • For regular students 2 1/2 hours, Total Marks-80.

1. Attempt any four questions from Q.no.1 to 8.
2. All questions carry equal marks.

• For idol students:3 hours, Total Marks-100

1. Attempt any 4 questions from Q No.1 to 8.
2. Answer one more question from Q No.9 to 10.
3. In all answer 5 questions.
3. All questions carry equal marks.

- Q.1** Highlight the feminist debates in the development of the following concepts: 20
a) Sex and gender
b) Patriarchy
- Q.2** Explain the basic tenets of socialist and liberal feminist. 20
- Q.3** Explain how women's issues were addressed by the social reformers and Indian nationalist in the colonial period. 20
- Q.4** Explain the different forms of violence faced by women within and between communities. 20
- Q.5** What is gendered definition of work? Explain the nature of women's and men's work in the formal and informal sector of the economy with suitable example. 20
- Q.6** Explain the various debates on the issues of women's reservation bill in the Lok sabha. 20
- Q.7** Critically examine the sameness vs. difference debate. 20
- Q.8** Write short notes on **any 2** of the following: 20
a) Public private dichotomy
b) Molestation
c) Wage differentials
d) Law on domestic violence
- For IDOL students only:**
- Q.9** Briefly explain the radical and post-modern feminism. 20
- Q.10** Describe the Hindu Personal laws from a gender perspective. 20

Please check whether you have got the right question paper.

सूचना: ● नियमित विद्यार्थ्यांसाठी: वेळ $2\frac{1}{2}$ तास

एकूण गुण : ८०

1. प्रश्न क्र.१ ते ८ पैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.(प्रत्येकी २० गुण)

● दूर व मुक्त संस्थेच्या विद्यार्थ्यांसाठी: वेळ ३ तास

एकूण गुण : १००

1. प्रश्न क्र.१ ते ८ पैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.
2. प्र.क्र. ९-१० पैकी एक प्रश्न सोडवा.
3. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.(प्रत्येकी २० गुण)
4. मराठी माध्यमाच्या विद्यार्थ्यांनी इंग्रजी माध्यमाची प्रश्नपत्रिका अवश्य पाहावी.

- प्र. १ खालील संकल्पनांच्या विकासाच्या संबंधातून स्त्रीवादी दृष्टीने असलेल्या विवादावर प्रकाश टाका. 20
अ) लिंग व लिंगभाव
ब) पुरुषसत्ताक
- प्र. २ समाजवादी आणि उदारमतवादी स्त्रीवादाच्या प्रमुख घटकांची चर्चा करा. 20
- प्र. ३ ब्रिटीश वसाहत काळी स्त्री प्रश्नांची सामाजिक सुधारणा चळवळी आणि राष्ट्रीय चळवळी द्वारा कशी केली होती हे स्पष्ट करा. 20
- प्र. ४ स्त्रियांना स्वतःच्या समजाबरोबर आणि इतर समुदायातील समाजात कोणकोणत्या विविध प्रकारांच्या हिंसाचाराला सामोरे जावे लागते आहे याचे स्पष्टीकरण द्या. 20
- प्र. ५ लिंगभावात्मक श्रमाची व्याख्या काय आहे?स्त्री-पुरुषकामाचे औपचारिक आणि अनौपचारिक क्षेत्रात असणारे स्वरूप सोदाहरण स्पष्ट करा. 20
- प्र. ६ लोकसभेतील स्त्री आरक्षण विधयका संबंधी असलेल्या विविध विवादांचे परीक्षण करा. 20
- प्र. ७ समानता विरुद्ध भेदभावाची चर्चा टिकात्मक परीक्षण करा. 20
- प्र. ८ खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टिप लिहा. 20
अ) सार्वजनिक-खाजगी विभागणी ब) विनयभंग
क) वेतनातील तफावत ड) कौटुंबिक हिंसाचार कायदा
- केवळ IDOL विद्यार्थ्यांसाठी :**
- प्र. ९ जहालमतवादी आणि उत्तर आधुनिकतावादी स्त्रीवादाचे थोडक्यात स्पष्टीकरण करा. 20
- प्र.१० लिंगभावात्मक दृष्टीकोनातून हिंदू वैयक्तिक कायद्याचे वर्णन करा. 20

T.Y.B.A.
SOCIOLOGY
URBAN SOCIOLOGY
(PAPER-VII) (MAY- 2018)

Q.P. Code :06901

[Time: 3 Hours]

[Marks:100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B: 1. Attempt any five questions.
2. All questions carry equal marks.

- 1) Discuss the contributions of contemporary theorist to urban sociology. 20
- 2) Elaborate in detail the development of urban studies in India. 20
- 3) Highlight in your own words the major aspect of british influence on urbanization in India. 20
- 4) Explain how migration has contributed to urban growth. 20
- 5) Write an essay on the causes and consequences of growth of slum in cities. 20
- 6) Examine the dualistic labour that exists in cities 20
- 7) Highlight the changing attitude of city dwellers regarding festivals 20
- 8) Explain in detail various aspects of commercialization of festivals in cities with specific examples. 20
- 9) Discuss the importance of urban planning. Describe the institutional arrangements made for planning in Mumbai. 20
- 10) Write short notes on **any two**:- 20
 - a) Local self government
 - b) Tourism
 - c) Urban transport
 - d) Water crisis

[वेळ : ०३ तास]

[गुण : १००]

Please check whether you have got the right question paper.

सूचना: १) कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.

२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

- १) नागरी समाजशास्त्राचा समकालीन सिद्धांतानी दिलेल्या योगदानाची चर्चा करा. २०
- २) भारतातील शहर अध्ययनाच्या विकासाचे सविस्तर वर्णन करा. २०
- ३) ब्रिटीशकालीन भारतातील नागरीकरणाच्या महत्वपूर्ण पैलू (बाजू) तुमच्या मताने प्रकाश टाका. २०
- ४) शहरांच्या वाढीत स्थलांतराच्या प्रक्रियेने कसे योगदान दिले आहे ते स्पष्ट करा. २०
- ५) शहरातील झोपडपट्ट्यांची कारणे आणि परिणाम कोणते आहे यावर निबंध लिहा. २०
- ६) शहरात बहुविध (ड्युलीस्टक) कामगार व्यवस्था काय आहे याचे परीक्षण करा. २०
- ७) शहरवासीयांच्या सण-समारंभा संदर्भात बदललेल्या अभिवृत्तीवर प्रकाश टाका. २०
- ८) ठराविक उदाहरणांच्या आधारे शहरातील उत्सवांच्या व्यापारीकरणाच्या विविध बाजूचे सविस्तर विश्लेषण द्या. २०
- ९) नगर नियोजनावर चर्चा करा. मुंबई शहराच्या नियोजनासाठी हाती घेतलेल्या संस्थाकृत व्यवस्थांचे वर्णन करा. २०
- १०) खालीलपैकी दोहोंवर टिपा लिहा:- २०
 - अ) स्थानिक स्वः संस्था
 - ब) पर्यटन
 - क) शहरी वाहतूक
 - ड) पाणी संघर्ष

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B: 1. Attempt any five questions.
2. All questions carry equal marks.

- Q.1 Discuss human resource development. Elaborate on its need, scope and functions. 20
- Q.2 What are the qualities of good HRD manager? Discuss his diverse roles and functions. 20
- Q.3 Explain the importance of human relation approach. Describe hawthorn studies contributed to growth and understanding of human relation approach. 20
- Q.4 What is a team? Discuss the significance of different types of team in the organization. 20
- Q.5 Discuss the basic structural features and functional significance of a formal organization. 20
- Q.6 What do you mean by organization culture? Discuss its various dimensions and their effectiveness in organization. 20
- Q.7 Discuss the objectives, characteristics and significance of organizational development. 20
- Q.8 Explain the need for human resource planning. Examine the technique of demand and supply forecasting. 20
- Q.9 Highlight the various measures adopted by different organization to maintain good health of their employees. 20
- Q.10 Write short notes on any two. 20
- a. Learning
 - b. Informal group
 - c. T.Q.M
 - d. Leadership.

- सूचना: १. कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.
२. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

१. मानवी संसाधन विकासाची चर्चा करा. त्याची गरज व्याप्ती, कार्य यांचा आढावा घ्या. २०
२. उत्तम मानव संसाधन विकास व्यवस्थापकाचे गुण काय आहेत? त्याच्या विविध भूमिका आणि कार्याची चर्चा करा. २०
३. मानवी संबंध दृष्टीकोनाचे महत्व स्पष्ट करा. मानवी संबंध दृष्टीकोनाच्या वाढीसाठी तो समजून घेण्यासाठी हॉथार्न स्टडीजने बजावलेल्या भूमिकेचे परीक्षण करा. २०
४. संघ म्हणजे काय? संघटनेतील संघाच्या विभिन्न प्रकारांच्या महत्वाबाबत चर्चा करा. २०
५. औपचारिक संघटनेच्या मुलभूत संरचनात्मक स्वरूप आणि कार्यात्मक महत्व याबाबत चर्चा करा. २०
६. संघटन संस्कृती म्हणजे काय? त्याच्या विविध बाजू व परिणाम ची चर्चा करा. २०
७. संघटनात्मक विकासाची उद्दिष्टे वैशिष्टे आणि महत्व यावर चर्चा करा. २०
८. मानवी संसाधन नियोजननाची गरज स्पष्ट करा. मागणी आणि पुरवठा तांत्रिक प्रक्रिया विषयीचे परीक्षण करा. २०
९. कर्मचार्यांच्या उत्तम आरोग्याची विविध संघातानाकडून स्वीकारलेल्या आयांवर सविस्तर प्रकाश टाका. २०
१०. कोणत्याही दोनवर टिप लिहा. २०
 - अ. शिक्षण
 - आ. औपचारिक समूह
 - इ. सर्वांगीण गुणवत्ता व्यवस्थापन
 - ई. नेतृत्व

T.Y.B.A.
SOCIOLOGY
RESEARCH METHODOLOGY
(PAPER-IX) (MAY- 2018)

Q.P. Code :08788

[Time: Three Hours]

[Marks:100]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B: Regular students:- (2 ½ hours) (total marks 80).

1. Attempt any four questions from question no. 1 to 8.
2. All questions carry equal marks (20 marks each).
3. Use of simple calculator is allowed.

N.B:IDOL students:-

1. Attempt any four questions from question No.01 to 8
2. Attempt any one questions from question No.9 and 10
3. All questions carry equal marks (20 marks each)
4. In all attempt five question.

- Q.1 Discuss social research and explain in brief two research perspectives in sociology. 20
- Q.2 Define survey method and examine the various types of social surveys. 20
- Q.3 Explain interview methods. Discuss the advantages and limitation of interview methods. 20
- Q.4 Discuss in brief content analysis and focused group as techniques of social research. 20
- Q.5 Differentiate between probability and non-probability sampling. Discuss the types of non- probability sampling. 20
- Q.6 a) What are the measures of central tendency? Discuss its merits and demerits. 8
b) Calculate the mean and median for the following data 12

marks	No of students
0-10	06
10-20	08
20-30	12
30-40	30
40-50	20
50-60	10
60-70	08
70-80	06
	N=100

OR

20

Explain the following diagram and graphs.

- a) Bar diagram
- b) Histogram
- c) Ogive

- Q.7 a) What is standard deviation? What are its merits and demerits? 08
b) Compute the standard deviation for following. 12

Class	Frequenc y
0-10	12
10-20	13
20-30	21
30-40	19
40-50	15
50-60	12
60-70	08
	N=100

- Q.8 Write short notes on any two:- 20
- a) exploratory design
 - b) Ethical neutrality
 - c) Descriptive design
 - d) Scaling techniques

For IDOL Students only

- Q.9 Write an essay on case study method. 20
- Q.10 Discuss in detail the types, importance and techniques of Questionnaire. 20

सूचना:नियमित विद्यार्थ्यांसाठी:-

- 1) प्रश्न क्र. १ ते ८ पैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.
- 2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. (प्रत्येकी २० मूळ)
- 3) सामान्य केलक्युलेटर वापरण्यास परवानगी आहे.

सूचना:दुर व मुक्त अध्ययन विद्यार्थ्यांसाठी:-

- १) प्रश्न क्र. १ ते ८ पैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.
- २) प्रश्न प्रमांक ९ व १० पैकी कोणतेही एक प्रश्न सोडवा.
- ३) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. (प्रत्येकी २० मूळ)
- ४) सर्व मिळून पाच प्रश्न सोडवा.

प्रश्न १	सामाजिक संशोधनावर चर्चा करून समाजशास्त्रातील दोन संशोधन परिपेक्षा स्पष्ट करा.	२०
प्रश्न २	सर्वे पद्धतीचा अर्थ सांगा. आणि सर्वेच्या विविध प्रकारांचे परीक्षण करा.	२०
प्रश्न ३	मुलाखत स्पष्ट करा. तसेच मुलाखत तंत्रावरील फायदे आणि तोटे यावर चर्चा करा.	२०
प्रश्न ४	आशय विश्लेषण व लक्ष केंद्री चर्चा या गुणात्मक संशोधनातील तंत्रावर चर्चा करा.	२०
प्रश्न ५	संभाव्य आणि असंभाव्य नमुना पद्धतीमध्ये फरक स्पष्ट करा. असंभाव्य नमुना पद्धतीच्या प्रकारांवर चर्चा करा.	२०
प्रश्न ६	अ) किंद्रीय प्रकृतीची मापके सांगा व त्यांच्या गुण दोषांची चर्चा करा. ब) पुढील सरणीतून मध्यमा आणि मध्यगा शोधून काढा.	०८ १२

गुण	विद्यार्थी संख्या
०-१०	०६
१०-२०	०८
२०-३०	१२
३०-४०	३०
४०-५०	२०
५०-६०	१०
६०-७०	०८
७०-८०	०६
N=१००	

किंवा

२०

खालील दिलेल्या घटकांची आकृती आणि आलेख काढा.

- अ) स्तंभ लेखन
ब) हिस्टोग्राम
क) ओगीव

- प्रश्न ७ अ) प्रमाण विचलन म्हणजे काय? त्याचे गुण दोष सांगा.
ब) खालील सारणीच्या आधारे प्रमाण विचलन पूर्ण करा.

८
१२

वर्ग	वारंवारिता
०-१०	१२
१०-२०	१३
२०-३०	२१
३०-४०	१९
४०-५०	१५
५०-६०	१२
६०-७०	०८
	N=१००

- प्रश्न ८ कोणत्याही दोन वर टिपा लिहा.

२०

- अ) विश्लेषणात्मक आराखडा
ब) नैतिकता तटस्थता
क) विस्तृत आराखडा
ड) अनुमापन तंत्रे

दूर व मुक्त विद्यार्थ्यांसाठी:

- प्रश्न ९ व्यष्टी अध्ययन पद्धती यावर निबंध लिहा.

२०

- प्रश्न १० प्रश्नावली तंत्र, प्रकार आणि महत्वाबाबत चर्चा करा.

२०